

Részletek a Qualitás Dobbantó programot értékelő negyedik külső értékelési jelentéséből.

Amint az ismert a Qualitas Tanácsadó Kft a Mondolat irodával közösen folyamatosan értékeli a Dobbantó programot, mindenképp a különböző dimenziókban, színtereken játszódó fejlődési folyamatokat. Az alábbiakban részleteket közlünk a 2011 februárjában közreadott negyedik értékelési jelentésből.

A célok alapján megállapíthatjuk, hogy a projekt a tervezettekkel összhangban működik, a tevékenységet végzők véleménye, visszajelzése megerősíti a tervek és a működés koherenciáját. Az intézmények szinte mindegyikében megtalálta a program a maga helyét az intézményi működésben.

A Dobbantó jól érzékelhető, jelentős változást, fejlődést eredményezett a vizsgált célcsoportban. Az intézmények változáshoz való viszonya, fejlődése – természetes módon – egyedi mintázatot mutatott. A dobbantós iskolák között van olyan, amelyik szakmai működését a fenntartója példaként állítja a többi, általa fenntartott intézmény elé.

A Dobbantó programban résztvevő intézmények egészében javuló tendencia mutatható ki az előző mérésekhez viszonyítva. A kapott eredmények alátámasztják a program működésének sikerét. A program iránt rendkívül elkötelezettek a csapatok tagjai, azonosultak a program személyközpontú pedagógiai szemléletével és ennek megfelelően végzik munkájukat.

A csapatok tagjainak véleménye szerint javult a szervezeti működés az intézményekben, az első mérés eredményeit azonban összességében nem sikerült elérni. Eredményeink szerint olyan szervezeti hiányosságok, amelyek veszélyeztették volna a program működését, nem álltak fenn egy intézményben sem. Az új működésmódok sikeres integrálása megtörtént, az iskolák szervezeti működése kiegyensúlyozottá vált, melyet a munkamegosztás további fejlesztésével lehetne még harmonikusabbá tenni.

A szervezeti klíma vizsgálatok a nyitott iskola szellemiségének meglétét igyekeztünk feltárni az iskolákban. Ehhez két tényezőt vizsgáltunk meg, az egység hiányát és a csapatszellemet. A Dobbantó program szorosan épít a rendszer tagjainak kooperációjára, a csapatok tagjai közötti szoros az együttműködés a mindennapi munka során, ami például a páros óravezetés kapcsán alapvető és elengedhetetlen. Hiába vannak innovatív ötletei egy intézményben dolgozó pedagógusnak, ha azt a többiek nem fogadják el, nem fog az ötlete beépülni a mindennapi működésbe, hiszen ehhez támogató társas környezetre, tantestületi egységre van szükség. A csapatszellem megléte esetén a csapat tagjai társas szükségletei kielégülnek, és mindannyian elfogadják a csoporttal közösen elérendő célt. A Dobbantó Programmal való azonosulás szempontjából igen fontos, hogy a csapatok tagjai számára

értéket képviseljen részvételük a Ppogramban, és az új csoporttagság, amelyre optimális esetben elégedetten gondolnak.

A teamek válaszaik alapján az intézményekben a pedagógusok között erős az összetartás, az egymás elfogadásán és tiszteletén alapuló partnerkapcsolat, amiből erőt tudnak meríteni a hétköznapiak során. A vezetők odafigyelnek a teamek tagjaira és büszkék a pedagógus kollégáik teljesítményére.

A teamek, mint munkaközösségek, a tanulók számára több tekintetben is mintát nyújtanak. Egyrészt megjelennek a tanulók számára, mint 5-9 fős csoport, aminek tagjai mind különböző személyiségek, saját szereppel a közös munkában, másrészt a mindennapi munka során a páros órávezetés esetében kisebb csoportként is, amelyben a tagok működése sok tekintetben eltérő egy többfős csoport működésétől.

Kiemeljük, hogy a megkérdezettek szerint az iskoláknak van szellemisége. A pedagógusok rendkívül pozitívan viszonyulnak a tanításhoz, megvan bennük az az elhivatottság, amely a program célcsoportjául választott fiatalok differenciált és személyre szabott neveléséhez elengedhetetlen. A sajátos nevelési igénnyel kapcsolatos attitűd esetén a pedagógusok és a projektvezetők is azt jelezték vissza, hogy sokat tanulhatnak a sajátos nevelési igényű gyerekekkel való foglalkozásból, továbbá véleményük szerint az oktatási módszereket a sajátos nevelési igényű gyerekek igényeihez kell igazítani. Fontosnak tartják, hogy a gyerekek szüleivel minél többször beszéljenek, és úgy gondolják, hogy a pedagógusok felelősek a tanulók sajátos nevelési igényének felismeréséért.

A Dobbantó program több szinten és több területen, azaz nagyon komplex módon nyújt az intézmények számára fejlődési lehetőséget. Az, hogy az egyes intézmények mennyire tudnak élni ezzel, pl.: a változáshoz való vizsgálatával néztük meg a konkrét működési területek esetében. Ezek a területek az önértékelés, a tervezés, a bevonás, a fejlesztés, a koordinálás – munkaszervezés és a vezetés voltak.

A negyedik mérés még inkább megerősítette azt az eredményt miszerint az intézmények törekednek a változások minél magasabb szintű kezelésére, és ezek megítélése is emelkedő tendenciát mutat. Az egyes intézményeken belül a különböző területeken való elégedettség differenciáltabbá vált, ami a tapasztalatok különbözőségén túl, a szereplők eltérő feladatain és felelősségén egyaránt alapszik, hiszen a működés más területeit látja át részletesebben egy pedagógus és megint másokat egy igazgató.

A tantestületek fejlődésével kapcsolatban elmondhatjuk, hogy tanítás gyakorlatában a projektmódszer, mind pedig a kooperatív módszer jellemzi a tanulási folyamat megvalósulását. A tanár szerepét a program közreműködői ennek megfelelően leginkább a forrásfeltáró szereppel azonosították, a tanulók iskolai értékelése szempontjából két területen a projektmódszer jellemzői irányában tapasztalható kedvező megítélés a hagyományos oktatás jellemzőivel szemben.

A Dobbantó pedagógiai szellemiségével, céljaival összecseng a pedagógusok megítélése, mert mindhárom csoport szerint leginkább a képességfejlődés és az elsajátítási folyamat értékelése jellemzi a tanárokat. A program sikerességének megítélése szempontjából ez az eredmény kulcsfontosságú, hiszen a pedagógusokban létrejövő pedagógiai szemléletváltozás iránya és erőssége a program által generált változás, tanulás mélységére utal.

A tananyag fejlesztése sem állt meg a tavalyi év folyamán, mivel ebben a tanévben a visszajelzések hatására olyan fejlesztéseket hajtottak végre a modulokon, amelyek által a tanulók számára még inkább feldolgozhatóvá, elsajátíthatóvá vált a tananyag. A program tanulót középpontba állító szemlélete, a tanulók egyéni megismerési folyamataira való koncentráció iránti beállítódás és erőfeszítés semmit sem veszített erejéből az indulás óta, amely jól jelzi, hogy a Dobbantó program mint szervezet minden szinten azonosult a Program kitűzött céljaival.

Dobbantó programnak érezhető hatása van az intézmények egészére is: megfogalmazható az, hogy hatása nem korlátozódik a programban résztvevőkre, hanem terjed az intézmény azon tanárainak körében is, akik nem tanítanak a „Dobbantós” osztályokban. A válaszok alapján megállapítható, hogy a Program oly módon is „továbbterjed” az eredeti kereteken, hogy a tanárok más osztályokban, az iskolai munka más területein is alkalmazzák a megszerzett tudást, illetve a Dobbantóban szerzett ismeretek motiválják a tanárokat az újabb ismeretek megszerzésére és hasznosítására is.

Az intézmények szakmai elkötelezettségét és fejlődését jelzi, hogy egy Dobbantós iskola kezdeményezésére sor került a Dobbantó Tudományos és Művészeti Diákkonferencia megrendezésére, melyen nyolc Dobbantós intézmény vett részt.

Megfigyelhető a programban résztvevők munkájában az új módszerek és tevékenységek alkalmazása, ami – a belső kommunikáción keresztül – hatást gyakorol más tanárookra, és az esetek egy részében már azonosíthatók a szervezet egészét elérő hatások. Mindez a fenntartható működés szempontjából igazolja a program működésével szembeni elvárások teljesülését. A program hatása jól láthatóan megnyilvánult a dobbantós iskolák regionális találkozásán, Miskolcon, ahol a rendezvény témáját az iskola egyéb programjai és a Dobbantó program közti kölcsönhatás, a programok egymástól való tanulása képezte.

Összegezve az elemzéseket azt láthatjuk, hogy a meghatározó többség egyértelműen elégedett az eredményekkel. Az intézmények és a Dobbantó program kölcsönösen hatottak egymásra, komoly fejlődési utat jártak be. Az iskolákban történt szervezeti tanulás intézményenként eltérő mértékben és mélységben megy végbe, így az utolsó félév még lehetőséget nyújt arra, hogy a program vezetése egyénileg, specifikusan az adott intézmény lehetőségeihez és igényeihez igazítva támogassa ezt a folyamatot. Mivel az egyes intézmények tanulási útja meglehetősen egyedi mintázatot mutat, érdemesnek tartjuk az intézményekben kifejlesztett jó gyakorlatok, megoldási módok összegyűjtését és elemzését, mintegy a folyamat hatásául létrejövő eredmények összegzéseként.